

Tíðargreinin verður skrivað av skiftandi fólki, sum ikki dagliga eru knýtt at blaðnum. Evnini eru ymisk, men viðgera øll okkurt evni, sum er viðkomandi fyri tíðina júst nú.



Kristina Háfoss
fíggjarmálaráðfrú

fyrí framman

enn bíða eftir enn eini fólkaatkvøðu – so er at fegnast um, at landsfórstum og tíðarhóskandi Føroyum, segði Kristina Háfoss, við 1. viðgerð av uppskotinum til fíggjarlóg fyri 2019

at samlaðu inntøkunum, ið land, kommunur og tað almenna taka inn til vælferðarsamfelagið, er blokkurin farin úr um 8% í 2015 niður í um 6% í dag. Samstundis høvdu land og kommunur í fjør samanlagt avlop á 690 mió. kr., ið er meira enn tær 642 mió. kr., ið blokkurin er. Vónandi eydnast eftir komandi lógtingsval at fáa semju um, at gera føroyska samfelagið óheft av studningi úr útlandum.

Frá halli og óhaldfæri – til avlop og styrkt haldfæri

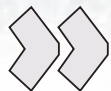
Tí er hall í 8 ár á samanlagt 3 milliardir krónur, frá 2008 til 2015, vent til avlop á nærum 1,5 milliardir krónur í hesum samgonguskeiðnum. Hetta við vaksandi inntøkum, serliga vegna framgongd í samfelagnum, og varligum árligum rakstrarvøkstri á góð 3% í miðal í samgonguskeiðnum. Skuld landsins minskar og uppsparingin í Búskapargrunni Føroya veksur og kemur uppum 500 mió. kr.. Hartil er bygnaðarligt hall vent til avlop, og búskaparliga langtíðarhaldfærið styrkt.

FLU2019: Stórt avlop og varligur rakstrarvøkstur

Fíggjarlógin fyri 2019 er fjórða og seinasta fíggjarlógin í hesum samgonguskeiðnum. Bygt verður víðari á tað, ið framt er, og verða enn fleiri átøk framd fyri at røkka málini, ið samgongan hevur sett sær.

Avlop á góðar 400 milliónir krónur verður rokkið við vøkstri í inntøkum, serliga vegna framgongd í samfelagnum, málrættaðum ilógum, og

einum varligum rakstrarvøkstri á 2,6%, íroknað lønarvøkstur í sáttmál- atíðarskeiðnum og enntá við søguliga stórum fólkaavøkstri.



Blokkurin er tí minkaður á hvørjum ári sum partur av almennu inntøkunum. Er farin úr 14% av inntøkunum á fíggjarlógini í 2015 niður í 11% í 2019.

Gera ilógur í nútíð og framtíð

Nýggjar útbúgvingar kring landið, bústaðarpakki, nærum 10 mió. kr. afturat til Fróðskaparsetrið, nýtt avloysaraskip, fleiri serlæknar, talgildan samleika til allar føroyingar, pensjónistar minst 1.000 krónur meira at liva fyri um mánaðin, tunlar til Hvalba og Dals, umframt undirsjóvartunlar, ið binda Eysturoy, Streymoy og Sandoy saman, frá 40% pensjónsflatskatti til stigvaksandi pensjónsskatt úr 30% upp í 40%, nýggj sendistova, meira fiskivinn-

unýmenning, og afturgjalding av umleið 1 milliard í skuld. Hesi eru bert nøkur fá av mongu átøkunum í 2019, sum bera okkum framá.

Burðardyggur búskaparvøkstur

Samstundis kunnu vit fegnast um, at vit hava bygt búskaparligu framgongdina seinastu árin á munandi burðardyggari grundarlag, enn vit hava sæð, tá búskaparlig framgongd hevur verið áður. Tí talan er fyrst og fremst um framgongd vegna økta virðisskapan, útflutning og ilógur í landinum. Eisini gera fleiri vinnufyrirøkur stórar ilógur í styrkt kappingarfæri og framtíðar vøkstur í virkseminum. Hetta er bæði gott og gleðiligt.

Frígeva hendur til bústaðarbygging

Men ov nógv ferð er á byggivinnuni og ov fáar hendur eru tókar til bústaðarbygging. Tí velja vit, at dríggja nakrar av stórru almennu byggilóg-unum, ið krevja nógv handverkarar. Hetta soleiðis at fleiri hendur eru til, at byggja bústaðir og harvið skapa rúm fyri framhaldandi fólka- vøkstri og framgongd.

Góðar tíðir krevja varsemi

Føroyingar hava altíð livað við skiftandi tíðum, tí vit liva í stóran mun í og av náttúruni og tilfeinginum, og eru hartil tætt tengd at samhandli við onnur lond. Í ár hevur 40% hækk- ing av oljuprísunum, saman við minni tøkum av alilaksi og lægri upp- sjóvarkvotum gjørt, at óvanliga stóri

búskaparvøkstur á 6-7%, gerst lægri og meira vanligur um 2%. Vit vænta eisini lægri kvotur komandi ár. Hetta eru broytingar, ið vit altíð skulu vera klár til, og tí er týðandi at vit nú í góðum tíðum reka okkara vælferðarsamfelag við munandi av- lopi og varligum rakstrarvøkstri, so- leiðis at vit eisini hava ráð eitt gott vælferðarsamfelag, um inntøkurnar komandi árin skuldu minka í eitt tíð- arskeið.

Bjálva okkum búskaparliga

Tað er hugaligt, at vit kunnu staðfesta, at búskaparliga framgongdin ikki er grundað á lántøku, so sum vit áður hava sæð tá framgongd hevur verið. Vit bjálva okkum sum sam- felag, tí bæði fólk, vinna, komm- unur og land minka skuld og spara meira upp enn tey lána. Seinastu árin hava húsarhald og vinna økt innistandandi í føroysku peninga- stovnunum við meira enn 3 mia. kr., og landið hevur havt avlop á saman- lagt 1 mia. kr. seinastu 3 árin. Kunnu tí minka skuld landsins við um 1 mia. kr. komandi ár. Hetta ger okk- um sterkari sum samfelag at mæta framtíðar avbjóðingum og broyt- ingum, sum altíð vilja koma.

Størri virðisskapan

Úrslitið av framgongdini seinastu ár- ini er, at virðisskapanin í okkara landi - sokallaða bruttotjóðarúrtøkan - nú hevur yvirhálað nøkur av granna- londum okkara, tá vit rokna hesa í mun til hvønn íbúgva.

Búskaparliga hava vit tí helst ongantíð verið so fjøltáttað og væl

fyrí sum nú. Samfelagsliga hava vit helst ongantíð verið so samhaldsføst og tíðarhóskandi sum nú.

Sum land og fólk hava vit helst ongantíð verið so sjálvbjargin sum nú.

Sjálvbjargnari, samhalds- fastari og meira tíðarhóskandi Føroyar

Komandi 14. september eru 4 ár síðan landsstýrið og samgongan tóku við landsins leiðslu. Hóast fólksins avgerð frá 1946 enn ikki er framd í verki – og vit enn bíða eftir enn eini fólkaatkvøðu – so er at fegnast um, at vit hava tikið risafet framá móti einum sjálvbjargnum, samhalds- føstum og tíðarhóskandi Føroyum.

Fíggjarlógaruppskotið fyri 2019 flytir okkum enn longur framá móti málinum.

Einar frælsar Føroyar eru fyrí framman.

Á Løgtingi, Oktober 2018

Kristina Háfoss

Landsstýrisskrivari í fíggjarmálum